

Mindfulness bij IBD

Milou ter Avest, arts-onderzoeker
IBD-dag – 11 maart 2023

Radboudumc

Inhoud

- *Mindfulness, wat is dat nou eigenlijk?*
- *Waarom zou mindfulness helpen bij IBD?*
- *MindIBD studie*

Mindfulness, wat is dat nou eigenlijk?

*“Het bewust aandacht geven aan het huidige moment,
zonder hierover te oordelen” (Jon Kabat-Zinn)*

Mindfulness, wat is dat nou eigenlijk?

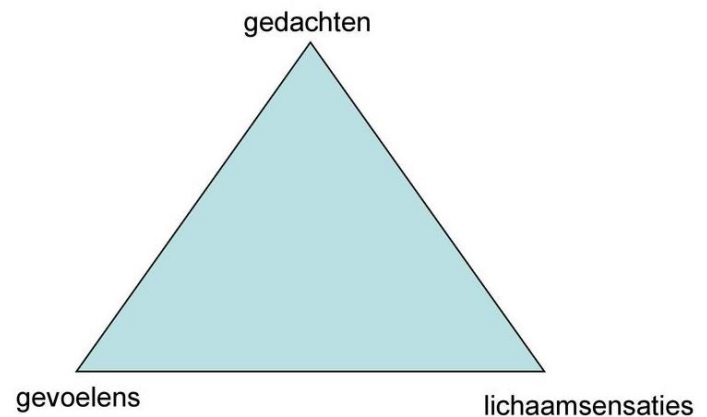
*“Het bewust aandacht geven aan het huidige moment,
zonder hierover te oordelen” (Jon Kabat-Zinn)*

Mindfulness, wat is dat nou eigenlijk?

- *Bewustzijn van gedachten, emoties en lichamelijke sensaties*
- *Bewustzijn van automatische patronen*
- *Bewustere keuzes maken*

Mindfulness training (MBSR/MBCT)

- *Groep (8-12 deelnemers)*
- *Sessies van 2,5 uur gedurende 8 weken*
- *Dagelijks huiswerk*
- *Stilte dag*
- *Oefeningen:*
  - Formeel: o.a. bodyscan
  - Informeel: o.a. routineactiviteiten met aandacht
  - Cognitieve gedragstherapeutische vaardigheden: o.a. energiebalans

---

Effecten in het algemeen

Verminderen van depressie, angst en piekeren

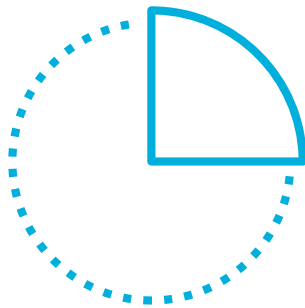
Verminderen van lichamelijke klachten

Verbeteren van kwaliteit van leven

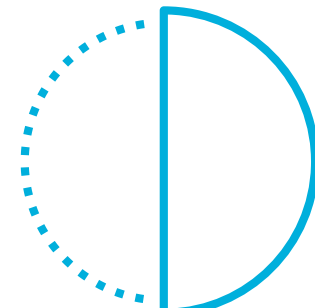
Waarom zou mindfulness helpen bij IBD?

Somber

Angstig

Vermoeid

- *Toename bij opvlamming!*
- *Lagere kwaliteit van leven*

Waarom zou mindfulness helpen bij IBD?

Effecten mindfulness bij IBD in literatuur

- *Minder stress¹ (bij een opvlamming²)*
- *Minder depressieve klachten^{1,3,4} en angst⁴*
- *Betere coping³*
- *Betere kwaliteit van leven^{1,4}*
- *Minder vermoeid⁵*

1. Ewais T, et al. J Psychosom Res. 2019;116:44-53.

2. Jedel S, et al. Digestion. 2014;89(2):142-55.

3. Ewais T, et al. J Psychosom Res. 2021.

4. Schoultz M, et al. Trials. 2015;16(1):379.

5. Bredero QM, et al. Mindfulness. 2023.

MindIBD studie

Het onderzoeksteam

Prof. Dr. Anne Speckens
Hoogleraar psychiatrie

Dr. Marloes Huijbers
Psycholoog, mindfulness trainer

Dr. Loes Nissen
MDL-arts JBZ

Milou ter Avest, MSc.
PhD-studente, arts-assistent MDL JBZ

Sabien Bosman, MSc.
PhD-studente

Radboudumc

Dr. Willemijn van Dop, *MDL-arts*

Dr. Tessa Römken, *MDL-arts*

Dr. Ellen Witteman, *MDL-arts*

Dr. Carmen Horjus – Talabur Horje, *MDL-arts*

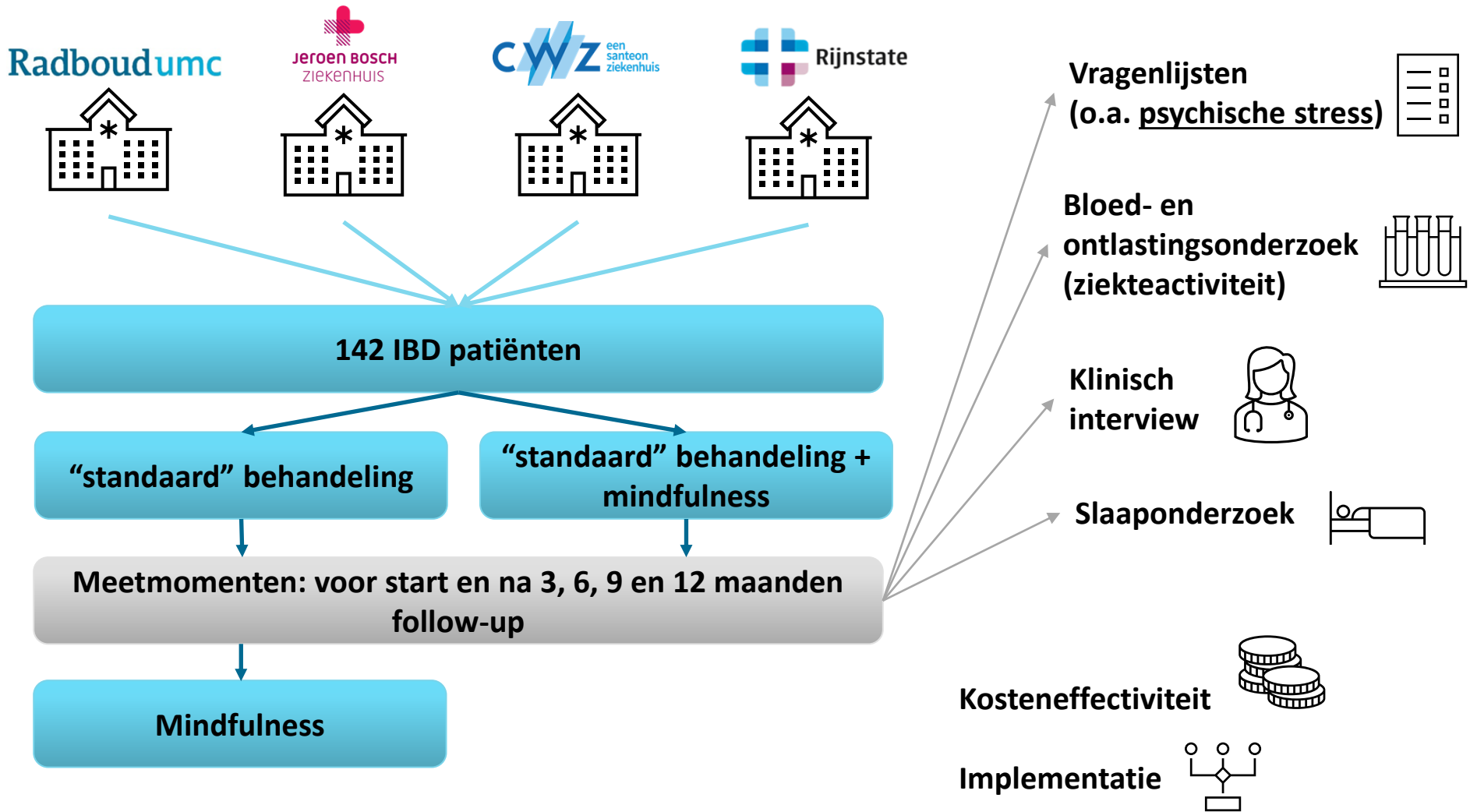
Prof. Dr. Gerard Dijkstra, *hoogleraar MDL*

Dr. Martin Dresler, *neurowetenschapper*

Margot van 't Hof

Bedankt voor jullie aandacht!

*Voor meer informatie over de mindfulness trainingen en (tzt) studieresultaten:
www.radboudcentrumvoormindfulness.nl*

Milou ter Avest
MindIBD.psy@radboudumc.nl

Referenties

1. Ewais T, Begun J, Kenny M, Rickett K, Hay K, Ajilchi B, et al. A systematic review and meta-analysis of mindfulness based interventions and yoga in inflammatory bowel disease. *J Psychosom Res.* 2019;116:44-53.
2. Jedel S, Hoffman A, Merriman P, Swanson B, Voigt R, Rajan KB, et al. A randomized controlled trial of mindfulness-based stress reduction to prevent flare-up in patients with inactive ulcerative colitis. *Digestion.* 2014;89(2):142-55.
3. Ewais T, Begun J, Kenny M, Hay K, Houldin E, Chuang K-H, et al. Mindfulness based cognitive therapy for youth with inflammatory bowel disease and depression - Findings from a pilot randomised controlled trial. *J Psychosom Res.* 2021; doi: 10.1016/j.jpsychores.2021.11059.
4. Schoultz M, Atherton I, Watson A. Mindfulness-based cognitive therapy for inflammatory bowel disease patients: findings from an exploratory pilot randomised controlled trial. *Trials.* 2015;16(1):379.
5. Bredero QM, Fleeer J, Smink A, Kuiken G, Potjewijd J, Laroy M, et al. Mindfulness-Based Cognitive Therapy for Fatigue in Patients with Inflammatory Bowel Disease: Results of a Randomized Controlled Trial. *Mindfulness.* 2023; doi: 10.1007/s12671-022-02057-5.
6. Goldberg SB, Riordan KM, Sun S, Davidson RJ. The Empirical Status of Mindfulness-Based Interventions: A Systematic Review of 44 Meta-Analyses of Randomized Controlled Trials. *Perspect Psychol Sci.* 2022;17(1):108-30.

Eerste resultaten implementatieonderzoek

DE RESULTATEN

22 Deelnemers
4 Mindfulness trainers
5 MDL-artsen

gingen met ons in gesprek over hun ervaringen en visies ten opzichte van een succesvolle implementatie

63 deelnemers beoefenden gemiddeld 6 keer in de week thuis mindfulness gedurende ongeveer 28 minuten per oefening

deelnemers hebben de mindfulness training voltooid

*Infographic Ilse Dijkman,
Masterstudente biomedische wetenschappen*

Een mindfulness training vergt tijd, inzet en motivatie. Een open houding en wilskracht zijn daarom nodig voor een realistische ervaring:

"Ik denk wel dat er intrinsieke motivatie moet zijn om de cursus tot een succes te maken."

- MDL-arts

Bewustwording zorgt voor het maken van gezondere keuzes:

"Op het moment dat ik ergens bij wil zijn, maar het misschien niet zo goed voor me is of ik ben al heel moe, dan kan ik bewustere keuzes maken."

- Deelnemer

Naast het beoefenen van mindfulness is het contact met gelijkgestemden een waardevolle ervaring:

"Ik vond het fijn om in een groepje te zitten met min of meer dezelfde diagnose en daar de ervaringen te delen van hoe mensen daarmee omgaan."

- Deelnemer

Vanwege tijdsgebrek voelen artsen en trainers de behoefte aan duidelijke informatiebronnen om patiënten door te verwijzen en een netwerk aan organisaties die een training aanbieden:

"Dat er een structuur is waarin dat allemaal gebeurt, dat is misschien wel meer dan de helft van het werk: dat de training bekend gemaakt wordt onder de verwijzers, en dat er patiënten worden geselecteerd en geïnformeerd."

- Mindfulness trainer

Wetenschappelijk bewijs is schaars. Daarnaast wordt mindfulness nu niet vergoed:

"Ik denk dat als studies laten zien dat mensen er echt beter van worden, dan zullen MDL-artsen vast gemotiveerd zijn om te verwijzen."

- MDL-arts

Met dank aan alle geïnterviewde deelnemers, mindfulness trainers en MDL-artsen

---

Ga naar www.menti.com

Gebruik de code:

5139 6961

Of scan de QR code

